8 dugaar zilee garza baina.

1931 onii Maartiin 30 edør

№ 24 (472)

Sara ʙyriin 8 udaa garna.

Gazar ʙyriin prolitaarnuud, negedegtii

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin

YNEN

Byke kolbooto ulasiin komuniis (b) namiin B.M. moz. koroo ba B. M. ulasiin tøbiin gyicedkeke koroo kojorjiin ømenøøs niitelegdene.

Dugaar ʙoseodiin yne 5 mongø

Zakika yne: sara ʙyriin 30 mongø, gadaada ulasta ʙol 60 mongø.

Aadris: Верхнеудинск, Ленинская, 26.

Kitadiin ulaantanii ilalta.

Şankaiaas aʙtasan medeegeer, maartiin ekinees koişo Kinaan moziin ømenø-dorono talaar, Anikui moziin zaka kizaaraas Beipin-kanikouin tømør zam kyrtel ʙa møn Kyʙei moziin koito kakas tala deere dailaldan ʙaigaa partizaanii tymen olon ceregyydees gadana tariaaçadiin kødøløøn nen jikedeze tus aimag mozonuudtc tyryyşiin Ulaan cereg ʙaiguulzai. Naankinii zasagiin ceregiin olonki ʙi Ulaan cereg tiişe kandazai. Ulaan ceregiigi darakiin tula 500 minganaas dooşo ʙişe tootoi cereg ʙa ʙomʙo kajadag 6 agaariin ongoc (samoliot-ʙomʙomiod) ilgeze Zøʙløltø nutaguudiigi ʙomʙodokojoo ʙaina.

Taban ziliin tøsøbiin syyl boltor zøblølte ulasiin kamtiin azal baiguulga gyicedkeke josotoi (Staaliin)

SSSR ulasiin 6 dugaar jike kural kamtiin azal tukai juu keleʙe ?

Kamtiin azal ʙaiguulga tukai

Byke kolbooto ulasiin 6 dugaar kural deere gazar tariaalangiin komisaar nøkør Jaakovliviin kelesen iledkeliin teezisyyd.

Kamtiin azaliin niitiin kødøløønii ʙyridkel.

1) Enyynii urida zilyydiin kamtiin azalʙaiguulgiin ʙyridkeliigi oncolon aʙça yzeʙel, olon milijoon tariaaçad øøsødiingøø ʙeje deere kamtiin azaliigi şalgan yzeze, kamtiin azaliin zam ʙolʙol niudargaçuudiin koroto mølzølgiin saʙaraas getelgeze ʙyrin erke çøløøtøi kolkooziin ʙaidalda oruulka ynekeeree zøʙ zam geze medesen ʙaina.

Kamtiin azalda orozo ʙaigaa tariaaçadiin too zilees zil jireke ʙyri oloşorzo ʙaisaniigi ilerkeilʙel: 1928 ondo kolkoozdo 400 mingan ørkøtø ʙaisan, 1929 ondo 1 milijoon, 1930 ondo 6 milijoon, 1931 onii fivraaliin 20-nii edør 8 milijoon 250 ørkøtø juu, ali ʙyke SSSR ulasiin ygiitei dunda çadalta aradiin 35 kuʙi ʙolono.

1931 onii maartiin 20 edøriin medeegeer kamtiin azalda kaʙaadaad ʙaisaniigi ilerkeilʙel:

a) Tariaan azaliigi gol ʙolgon azalladag (Koito Kaʙkaaz, Doodo Voolgo, Tala nutag (stepnoi mozo) Ykraina, Voolgo şadar ʙa Dunda Voolgo) aimaguudta 2 milijoon 70 mingan ørkøtø juu, ali tus aimaguudiin ygiitei dunda çadaltanii 67 kuʙi ʙolzoi.

ʙ) Bişe tariaan azaltai aimaguudta 3 milijoon 350 mingan ail juu, ali aimaguudiin ʙykii ygiitei dunda çadaltanii 3 kuʙi.

c) Tariaa kereglegçe aimaguud ʙa yndesetenii aimaguudta 2 milijoon 200 mingan ørkøtø ail juu, ali tus aimaguudiin ygiitei dunda çadaltanii 19 kuʙi.

2) Kolkozuudiin tarilgiin deʙisker (kemzee) zil jireke ʙyri ulam yrgen ørgødøzø ʙaisanini ilerkeelʙel: 1928 ondo kamtiin azaluudiin (kaʙar ʙa namar) tariaçan 2 milijoon geektar, 1929 ondo 4,5 milijoon geektar, 1930 ondo 13 milijoon geektor.

Ene jike køgzøltø ʙolʙol gagcakan kamtiin azalda orogçodiin toonii oloşorsonoor udkalagdana ʙişe, møn kamtiin azalta nege ailiin tarika kycen, ømçiin azalta nege ailiin kycenees ilyy ʙaisanaar udkalagdazai.

SSSR ulas dotor 1930 onii kaʙarii tarilgada negen ailda kedeçiʙen tarlga kyrtesen geʙel: ømçiin azalta nege ail 2,7 geektar tarisan, kamtiin azalta nege ail 5,2 geektar (kojor dakin şaxu ilyy). Tariaan azaliigi gol ʙolgodog aimaguudta ømçiin azaltan 3,7 geektar, kamtiin azaltan 7,7 geektar ail ʙøkønii (kojor dakin ilyy) Bişe tariaan azaltai aimaguudta ømçiin azaltanda 2,9 geektar kamtiin azaltanda 4,5 geektar ail (ørkøtø) ʙykenii ($1^1/_2$ dakin ilyy) kyrteke ʙaina. Kereglegçedi aimaguud ʙa yndeseteni aimaguudiin ømçiin azaltanda 2,2 getar, kamtiin azaltanda 2,8 getar ail ørkøtø ʙykenii ($^1/_4$ dan elyy) kyrtene.

3) Kamtiin azaliin tarilga ømçiin azaltanii tarilgaas ilyy jike ʙaisançar ʙolʙol tedenii (kolkooziin) kyce çadal jiketei eldeʙ maşiinar yiledʙeriledeg ʙa ømçiin azaltan kadaa ʙytarkai zise tula ene argiigi kasagdasan tediigeer udkalagdana.

Kamtiin azaliin morin çigi ømçiin azaltanii morinoos ilyy aşag tusa øgødøg ʙaina. 1930 ondo kamtiin azaliin moris ʙolʙol, ømçiin azaltanii morisoos $1^1/_2$—2 dakin ilyy kemzeetei gazar kagalasan ʙaina.

Kamtiin azaluudiin ømçiin azaltanaas ilyy taridag uçar ʙolʙol ʙasa tyynii (kolkooziin) jiken kyce çadaltain açaar eldeʙ agronoomiin surtaaliin arganuud (mizaa kiliigi usadkaza ørgølzøør tarika. yrise kørøngiigi dyyren ceʙerleke ugaaka ʙolon ʙişe ʙusad) yiledegdene; tiin zuura ømçiin azal kadaa enyyniigi yiledke argaa ogtolon kasagdasanaar møn çigi udkalagdana.

Kamtiin azal ʙolʙol tyykede yzegdee ødii şine kereg ʙolkoloo kedii jike osoldol tasaldal, dutuu dunda yzegdelyydtei ʙaiʙa çigi 1930 onii kamtiin azaliin tarilgiin urgaca, ømçiin azaliin tarilgiin urgacaas ʙaga zergeni 10-15 kuʙi ilyy ʙaisan azai.

Ede ʙykiin eceste kamtiin azalçadiin ʙaidal çigi saizaraza. møn tyynçelen kolkozuudiin azal çigi olzo jiketei ʙolsonzoi;

a) 1930 onii kødøø azaliin olzo kamtiin azaltanii nege kyn (dyyş) de ømçiin azaltanii nege kynees $1^1/_2$ dakin ilyy kyrtene. Iimiin uçaraas odoonii kamtiin azalça uridiin ygiitein olzo kojor gurʙa dakin deʙzesen azai.

ʙ) 1930 ondo kamtiin azaluudiin ulastaa kudaldasan naimaanii tariaan (460 milijoon pyyd) niudargaçuudiin 1926-27 ondo kudaldasan tariaanaas (126 milijoon pyyd) $3^1/_2$ dakin ilyy ʙaisan.

c) Ilyy garsan (naimaanii) tariaagi ulasiin sanda tuşaaka jaʙadal tuiliin sulaʙtar ʙaiʙa çigi, 1930 onii tariaaʙeledkeliin tøsøʙiigi kolkoozuud ʙolʙol cag ʙolzor dotor dyyren gyicedkeze çadasan ʙaina.

Olon tymen tariaaçadiin kamtiin azalʙaiguulgiin zamda orosonii eceste kødøø azaliin jørønkii niuur dyrise jike kuʙilsan ʙaina. Kozomdoson ʙutarkai zize ømçiin azaliin suuriigi tomo kamtadkasan şine teeknikeer (maşiina) zeʙsegzesen azal ʙulimtaran aʙazai.

Tymen ygiitei dunda çadaltanaas ʙyriideze togtoson 85 mingan tomo kamtarasan azaluudiin 1930 onii kaʙar 32,8 milijoon geektar tariaa tarikada, 30 milijoon ømçiin azaltan araikan 52,8 milijoon geektar tarisanzai. Ene ʙolʙol 85 mingan kamtiin azaluud 30 milijoon ømçiin azaltanii ʙyke tarika tariaanii kagasaas ilyygi (62 kuʙi) tariza çadaka ʙaisaniigi gerçelene. Ynendee 85 mingan kolkoozuud ʙolʙol araikan 6 milijoon ømçiin azaltanaas ʙyridesen tula 30 milijoon ømçiiin azaltad taʙan 85 minganii tuka ʙaika ʙaisan ʙilee.

Bajan pomieeşeg ʙa niudargaçuudta mølzyylze tasarkai ʙutarkai ʙa kyce çadal ygii olon tariaaçanii azaltai manii ulas oron ʙolʙol, delekei deere egeel tyryyn jaʙaza ʙaisan, egeel ʙolʙoson kødøø azaltai ulas oron ʙolzoi.

Leeninii namiin ʙodolgiigi gyicedkesenii gol açа yre ene møg.

Ene ʙodolgiin onco, ene ʙodolgiin açaar ʙida ʙolʙol tariaanii dutagdalaas garasan ʙainamdi.

Ene ʙodolgiin onco, ene ʙodolgiin açaar ʙidende tokiooldokoo ʙaisan øløskølønøøs getelen garzai.

Ene ʙodolgiigi ʙodoto kereg deere jaʙuulsanii açaar olon tymen tariaaçad 1930 onii kaʙar namariin tarilgiigi kamtaran tariza, Leeninii zaaʙariigi gagca nom deʙterees medeze itegesen ʙişe øøriingøø makaʙad ʙejen deere yzeze itegesen ʙaina. Tere itegegdesen zyilyyd iime ʙaina:

„Butarkai azaluud ʙolʙol jadaralaas geteleze jaaiʙa çigi çadaka ygii“ (Leenin).

„Bida ʙolʙol manda øgtøsøn çøløøtø erke, çøløøtø gazariigi edleed kuuçan janzaaraa ʙutarkai azaltajaa suuza ʙaiʙal kezeede erkeʙeşe økøkiin ajuul mene jirene“ (Leenin).

„Impiraliistanariin dainaar tylkigdeze oroson ʙalşagaas gagca kamtaran kødølmørilkiin açaar garza çadana (Leenin).

„Kerʙee ene ʙutarkai zizeg azaliigi orkizo tomo yiledʙerite azalda damzan oroʙol yiledʙeriiin ʙyteemziigi kojor gurʙa dakin jikedkeze, tariaan azalda gargaşalagdaza ʙaigaa kynii kyciigi kojor gurʙa dakin comorzuulko arga øldoko ʙaisanzai“ (Leenin).

(Tøgøsøødii)

Kamtiin azalçadiin dunda erdem gegeereliin ʙa ulas tøriin ʙolʙosoroliigi erçemtei erkilke çukala ʙaina.

Tøsøʙtø taʙan ziliin şiidkekii çanartai gurʙa dugaar ziliin karaa tøsøʙiigi erçemtei gyicedken, ali ʙykii jaʙadalaar niigem zuramiin josonii ørgøn doʙtolgiigi yiledze, socaliisamiin ʙaiguulgiigi kurdaʙşalaka jaʙadal ʙol, ygyy prolitaari arad ʙa kamtiin azalçadiin erdem gegeereliin ʙa ulas tøriin ʙolʙosoroliigi n e n jikeer køgzyylkiigi erezei.

Biçeg medeke ygii kyn niigem zuramiin ʙaiguulgada ideʙkitei kaʙaadaza çadaka ygii ʙa ulas tøriin gadaa suuka geze Leenin ʙagşa kelesen ʙaina. Tiime tula, ilangajaa odoo yjede ygiitei dundaçadaltan kølesençød kamtiin azalda maşa oloor oroko dolgin jike ørgøør kødøløzø kødøønii ømçiin aza ʙaidaliin kuuçanii ylegdel cøm eʙderze, niigem zuramiin delgeren aza akuin kuʙiskal ʙolzo ʙaikada, erdem gegeerel ʙa ulas tøriin ʙolʙosoroliigi ʙolon ʙiçeg medeke ygii jaʙadaliigi usadkaka ton çukala azai.

Ene ton çukal ulas tøriin udka çanartai, gyn jike zorilgiigi nen tyryyçiin yjede gegeereliin kødølmørçød ʙejedee daaza erkilke josotai. Geʙe-çigi odoo Yjede Zarim gazaruudta ene kødølmøri jørønkiidøø ton sula jaʙaza ʙaina, zişeeleʙel Bargazanii aimagta kamtadaa 80 şakam kamtiin azaluud togtoson aad, tus azaluudiin dunda erdem ygiigi usadkaka ʙa ʙolʙosoraliin kødølmøri ton sula jaʙaza ʙaina geze aimagiin kamtiin azalçadiin kural kelecen ʙaina.

Tiime tula gegeereliin kødølmørşøn surgagçad ʙa unşalgiin ʙaişaniigi daagçad ʙygede ene jike gyn çukala kødølmøridø Sanalaa ercemtei taʙiza, sojoliin kuʙiskaliigi aza akuin kuʙisalda neʙteryylen siingeeke ali ʙykii arga onisonuudiigi ʙoşoviigiin tyrgen kurdaʙaçalaliin josoor kødølgøkø olon niite kamtiin azalçadiigi nom ʙiçegte cøm surgaka erdem gegeerel ʙa ulas tøriin ʙolʙosoroliigi erçemtei køgzyylke ton çukala ʙaina.

D. Mønkiin.

Zemee amasaka bolbuu.

Koriiin aimagiin, Kyrʙiiin somondo ʙaigaa nyydel unşalgiin ʙaişan jamar çigi kødølmøri ygii, karin erkilegçe Cerenzaʙiin arkidaza geriin conko zergiigi eʙdeze ʙaina.

Iime etegeedte zøkiko çanga kemzee aʙaka josotoi

Bolod baata.

Byke kolʙooto oros ulasiin zøʙløløyydiin XV dugaar jike kuraliin ʙyridkelde.

Odoo sajakan dyyresen, ʙyke kolʙooto oros ulasiin zøʙløløyydiin XV—dugaar jike kural ʙolʙol, XIV-ees XV daki kural kyrteleki yjede gyicedkesen aguu j i k e gyiceelyydiigi ʙaicaan yzeze, taʙan ziliin tøsøʙiigi dørʙøn zilde gyicedkeke jaʙadaliin tuiliin çukala kemzeenyydiigi onçolzo, şiidkekii çanarta gurʙa dugaar ziliin onço zorilgiigi zagsaasan ʙaina.

Uul kuraliin ideʙki kiçeel ʙolʙol, ton jike ʙaiʙa. Tøløøløgçødiin zøgøøs jarisan olon toonii yge ʙolʙol nam ʙa zasagiin gazariin ʙodolgo jaʙuulga olou tymen kødølmørçøn, kamtiin azaltan, ygyy, dunda çadaltanii saişaan ʙaicaaniigi todokon ʙatalana. Aradiin aza akuin taʙan ziliin tøløʙløøn ʙolʙol, angiiin daisan zadaar ʙa møn tyynçelen ʙaruunii ʙøørønkiiçyyd eldeʙ saadtodkor kiize ugtasaniini ile ʙaina azai.

Kerʙee ʙyrzyinyydiin ediin zasagiigi ʙarigçad minşeʙigyyd ʙa trockiis tanar—taʙan ziliin tøsøʙiigi „øʙøçøntønii demiirelge“, „kii zyyden“, „ʙolşoviiguudiin turşalga“ geke zergeer darlaza doromzolozo ʙaikiin kamta, ʙaruunii ʙøørønkiişyyd ʙolʙol nasan yjeeree gyicedkete ygii şaʙuulga geze, tus tøløʙløønii uridaas øøsødiin alaar jikede „kojor ziliin tøsøʙiigi“ duradkaza ʙaizai. Taʙan ziliin tøsøʙiin sovkoos ʙa kolkooziin ʙaiguulalta tukai asuudalda kaʙaadaka zyil corkizo çadasan ʙaina.

Trockiin „gyn ujuunaas“ aʙasan „Zagasaçanii ymeki ongoconuudiigi kedii oʙoolʙo çigi porokood ʙolko ygii, tereçelen tariaaçanii jandan mori modon anzasa kedii jikiigi kamtaruulʙa çigi, kødøønii tomo ʙolʙoson azal ʙaiguulaza ʙolko ygii“ „tariaaçanii azaliigi niigem zuramiin josoor ʙaiguul kadaa, arʙan ziliin jaʙuulgaas ondoogoor ʙodoşo ygii“ gesen ygeni martagdaa ygii ʙaina.

Ede ʙyke jaʙuulga ʙolʙol, azalçan aradiin kycete ʙaltada nisa cokigdozai. Zøʙløyydiin XVdaki kural ʙolʙol zasagiin gazariin iledkel tukai gargasan toʙço togtool doror ede ʙodoto ʙarimtanariigi temdeglezei. Ene togtool dotor, „namiin zinkeni şugamiigi zasagiin gazaraar zøʙ josoor çangadaa gyicedkesenii açaar, XIV dygeer kuralaas odoo kyrtel øngørsøn yjede, uul oronoo indyystrizyylke, kødøø azaliigi niigem zaramiin josoor şinedken ʙaiguulka ʙa niitiin—cojoliin ʙaiguulaltiin keregte ylemze jike gyiceliigi çadazai“ geze kelesen ʙaina.

Aradiin aza akuin kurdaʙçalal ʙolʙol, urida yzegdee ygiigeer urgazai. Taʙan ziliin tøsøʙiin tyryyçiin kojor zil dotor jikeken yiledʙereer gargasan ediin zyil ilyyʙçelen gyiçedkegdesen ʙaina, 1931 onii dotor ʙyke SSKR dotorki jikeken yiledʙeriiin ʙaiguulaltada zoriuulka zøøri 3,630 mln. tøk. (1930 onoos 156,6%) jikedkegdeze, ʙyke edlel ʙolʙol 43% urgazai.

Tus kural ʙolʙol, „rispyyʙlig dotorki aza akui, sojol ʙolʙosoroliin ʙaiguulaltiigi ʙyri jikeer, jireke zilde ʙeledkeke, møn tyynçelen durnadakinii kojordoki nyyrse—tømøriin zyiliin azaliigi onçolon ʙaicaaka, uraalsiʙiiriin kombinaadiin taʙan ziliin şine tøsøʙ ʙa uraal ʙa Siʙiiriin zinkeni ʙodomzonuudiigi kurdaʙçalan jaʙuulka“ geze zasagiin gazarta daalgasan ʙaina. Kariaata oronii aradiin aza akuin jørønkii urga katai kamta, RSFSR ulasiin zagsaalda oroson yndesetenii kamtaraluudta niigem zuramiin ʙaiguulalta delgereze ʙaina geze ʙyke avtonoomito rispyyʙlig ʙa mozonuudiin tøløøløgçød temdeglesen ʙaina.

Gekiin kamta, RSFSR ʙolʙol, dainii uridaki tariaalanii talmaigaar gyicesen ʙaina ʙida. 1931 ondo ene talmai 103 mln. ga kemzeegeer ʙaicaagdaza ʙykii tula, 1 mln. ga kemzeegeer taʙan ziliin tøsøʙiigi ilyyʙçeleke ʙolno.

Kødøø azaliin niigem zuramiin seeg tor aguu jike alkamaar, uriagçaa deʙzeze ʙaina.

SSKR dotor øngørøsøn zilde, kamtiin azaluud ʙolʙol, taʙan ziliin eceste sanaaçalagdasan 20,6 mln. ga tarilgiin orondo 43,4 mln. ga tarigdasan ʙaina. Kamtiin azal ʙaiguulgada tariaaçanii azaliin 35%-as ilyy oroson, 1931 ondo ygyy, dunda çadalta tariaaçanii kaga saas ʙaga ʙişiigi kaʙiaaduulko ʙolono

Soʙkoozuud ʙolʙol 1930 ondo 2,737 mingan ga tariza, 200 mln. tuka pyyd tariaa cugluulan (28,2 mln. ceentnirees ilyy), 1931 ondo sovkooziin tarilgiin talmai 9,5 mln ga kyrtel jikedkegdeke ʙaina. Iimede, tariaa yresenii dutagdal yndeseer gyicedken sojorkogdoʙo.

Odoo yjede niigem zuramiin ʙaiguulalta koto ʙa kødøønii kapitaliisamiin ylegdeliigi ulmaar doʙtolzo, yrgelziin kamtiin azal ʙaiguulgiin yndesen deere angi ʙolko niudargaçuudiigi usadkana. Tiingeze, ygyy, ʙatraagiigi niudarganii saʙaraas salgaza, dunda cadaltantai kamtiin azalda oruulza, tedeniigi ynekeeree zøʙløliin zasagiin gol tulguuri ʙolgozo ʙaina.

Ede ʙarimtanuud ʙolʙol, namiin ʙodolgiin zøʙ ʙykiigi ʙatalakiin kamta, namiin gol şugamtai temecegçe ʙaruunii ʙøørønkiiçyydte josotoi kariuu ʙolno.

Ede gyiceelyydiin yndesen deerees, tus kuralaas RSFSR-iin zasagiin gararta daalgasaniini: „1931-onii eceste, ygyy, dunda çadaltanii 50 kuʙiaas ʙaga ʙçiigi kamtiin azalda oruulka tukai namiin zaaʙariiigi cag ʙolzor dotor ʙyrin gyizedkeke jaʙadaliigi kangaza, kamtiin azal ʙaiguulgiin jaʙuulgiigi 1932 on doror ecesløke ʙa sovkooziin ʙaiguulaltiigi kurdaʙçalan gyicedkeke josotoi.

Iikeken yiledʙeri ʙa kødøø azaliigi şinedken ʙaiguulka jaʙadal ʙolʙol, aradiin gegeereliigi deere ørgøn jaʙuulza, køgzøltiigøør gyicedkeze gai ygii çadana.

Iime ʙolko tula, uul kural ʙol, aradiin gegeerel ʙa ilanajaa niitiin çanartai surguulinuudiigi politekniisamiin erdemde çukalaçuulka jaʙadaliigi ylemzeken ankaral taʙisan ʙaina. Manii oronii tyg tymen azalçan aradiin ideʙki keşeeleer, ʙygediigi ekin surguulida surgaka keregiigi ʙodoto deere ʙejelyylen gyicedkegdeze ʙaikada, kapitaalta ulasuudta odoo ʙolʙol joso dyyrgeze ʙaizai. Byke zøʙlkltø ulasiin anka şatiin surguulinuudta 14 mln. ʙagaçuud kyrtel surgagdaza, kaanta zasagiin yjees 2 dakin oloşoroson ʙaina. Kedii çigi eldeʙ ʙerkeşeelyydiin tokiooldoʙo çigi, yndesetenii rajoonuudta tyrelki kelen deere surgaka jaʙadal ulmaar deʙzeze ʙaina.

Şinedken ʙaiguulagdaza ʙykii odoo yjede, aradiin gegeerel ʙolʙol, faaʙrig, zavood, maşiina tragtariin ctaanca ʙa ʙolʙoson azalta kolkooztoi nigta ʙarildalgatai ʙaika josotoi azai.

„Byke ulasiin ʙa aza akuin zurgaanuud, ʙyke gyicedkeke komiteed ʙolon zøʙløyyd ʙolʙol, ʙygediigi surgaka ʙa surguulinuudiigi politekniisamiin erdem şudalaka kereg ʙolʙol, niigem zuramiin ʙaiguulaltiin ʙyke keregtei nigta ʙarildalgatai zøʙløliin zasagiin yndesen zorilgo møn“, geze tus kuralaas çukalasan ʙaina.

Zøʙløyydiin XIV dugaar jike kuralaas odoo kyrtel azalçan aradiigi korşooloko jaʙadalda ylemze gyiceeliigi olozo aradiin korşooloko jaʙadal ulmaar deʙzesen ʙa korşoonii zer zeʙseg køgzøsøn, niitiin kool ʙolon ʙolʙoson josoor zuril ʙolgoko, koto şadariin synii ʙa ogoroodiin azaliigi delgeryylsen ucariigi temdeglezii.

Niitiin seegtoriin eldeʙ janziin ediin ergyylgiin çanar çadal ʙolʙol (ed kereglegçediin korşoo ulasiin naimaantai) ulas orondo 1930 onii niuurta 94,47 kuʙi ʙoloson ʙaizai.

Ene jaʙadal ʙolʙol, ediin ergyylgiin jaʙuulgaas kapitalisamiin ylegdel ʙolko nøkøcølyydiigi tyrize, şiidkekii çanarta gyiceelyydiigi ilasan ʙaina.

Ed kereglegçediin korşoonii ʙyke kødølmøriigi daiçalan ʙaiguulza, eldeʙ eteedees ceʙerlekiin kamta, ed kereglegçediin korşoonii gol ankaral ʙolʙol, niigem zuramiin azaluud ʙolko uçartai ʙaina.

Uul kuraliin togtooliigi ʙodoto kereg deere ʙejelyylen gyiçedkeke jaʙagalda olon niitiigi daiçalan kanduulza, taʙan ziliin tøsøʙiigi dørʙøn zilde gyicedken namiin zinkeni şugamiin tulada daʙşaza orojaa!

Modo beledkeliin zagsaalda baildagçadiin çin zorigiigi oroilon udaridagtii!

Byke kolbooto ulasiin komoniis (b) namiin B. M. moziin koroonii tobçoonii modobeledkeliin jababal tukai togtool.

1. Modoвeledkeliin tөsөвiigi gyicedkekeer tuiliin jikeken kuвilalta kiikiigi eremelzeke tukai B. M. ulasiin modonii keregiigi erkileke gazar вa aimaguudiin emkinyydiigi ujalgalsan Moziin koroonii вa Aradiin komisaarnariin zөвlөliin şuud togtoomzo вaiвa cigi, Moziin koroonii toвçoon вolвol, modoвeledkeliin tөsөвiigi Apreeliin 1 de gyicedkeke jaвadaliigi kangaka josotoi şuud urigşa daвşasan kereg вoloo ygii, modoвeledkel tasaldaka zakalgiin tuilda jaвaza вaina geze temdeglen вatalsan вaina.

Koroto idkalgatai eris tas temeceke вa kinaka kimgadaka jaвadal ogto ygii вaina. Ynii zaвsarta, niudarganвajaçuudiin jikenki kuвi вolвol modonii вeledkelde garaa ygii, kolkooziin вa ygiitei, dunda çadalta aradiin өөsөniigөө sain duraar ujalga вolgon aвasan tөsөвiigi gyicedkeke jaвadal mөn kangalta ygiigeer jaвuulagdaza вaina.

a) Modoвeledkegçediigi kangaka emkinyydiin ton koirog muugaar kandasanii uçaraas olonki gazaruudta өвөsө kooliigi osoldoltoi kylieegdeze aвtadag вolon yynii şaltaganaar, uul вeledkeliini tasaldaka jaвadaliin tuilda kyrze вaidag вaina.

E) Buriaad ulasiin yiledвyriçenii eвlelyydiin zөвlөl, Ergyyri sakika ardiin komisariaad, Gegeereliin keregiigi erkileke aradiin komisaarnarar вolвol modonii вeledkeliin gazaraa niitiin—gegeereliin kөdөlmөriigi saizaruulka tukai kangaa ygii вolon emnelgiin talaar kargalzaka jaвadal kangalta ygii taвigdasan вaina.

y) Katuu açaltaa dyyrgee өdii tasalduulsan niudargan вajaçuudiin azaluudta Prokoroor вa syydiin gazaruud aвaa ygii вaina.

Maartiin negenii medeegeer uul tөsөвiin modo otolko jaвadalda 63 kuвi вa tyyniigi zөөkө jaвadaliin talaar 40 kuвi gyicezei. Ilangajaa Ilkiiin modonii yiledвeriiin azaliin tasag вolвol өөsөniigөө daaвariigaa modo otolko jaвadalda 29,6 kuвi вa mөn zөөkө jaвadalda 21,4 kuвi gyicedkeze, tasaldaka sanalgatai вaidal yzegdezei.

2. Modo вeledkeke kampaanida iime zigşyyrtei jaвadal вolвol iigeze ilerkeilegdeke вaina:

a) Modo вeledkegçe emkinyydiin вөөrөnkii dyreşeliin açaar, mөn modonii вeledkelde kөdөlmөrilөzө вaisan niudargan вajaçuudiin zarimni вolвol өөsөniigөө katuu açaltaa gyicedken ygii tasalaad, tyyndee josotoi eris katuu kariuu aвana ygii.

в) Modonii yiledвeriiin azaliin doodo katiin tasaguudiin kөdөlmөrçөnii kyciigi zigşyyrtei muugaar kereglen uşagladag вolon zarim uçaruudtaa daaвariigaa gyicedkeke jaвadaliin tasaldakiin tuilda kyrze вaiвa çigi Buriaad ulasiin modonii keregiigi erkilke gazar вolвol tyyniigi saizaruulka tukai zokiko kemzee aвaa ygii вaina.

c) Aimaguudiin emkinyyd вolвol modonii вeledkeliin tөsөвiigi cag вolzortoo gyicedkeke kөdөlmөridөө daitalkii kurdaвçalalaar orozo kaвaadaa ygii. Niudargaçuudiin Moziin namiin koroogiin toвçoonii togtoosoni вolвol:

1. M o d o вeledkeliigi tasalsan Ilkiiin modonii yiledвeriiin azaliin tasagiigi kөtөlвөrilzө вaigçadiigi erkelise cөөlөөlzө zemetenini şyyke "tasalka gazarta kaвaaduulkiigi Buriaad-Mongol ulasiin modonii keregiigi erkilke gazariigi erkilegçe Medoviin gegçede duradkaka.

2. Maartiin negenii өdөriin medeeeer өөsөniigөө daaвariiin modo otolko jaвadalda 29,6% вa zөөkө jaвadalda 24,1% gyicedkesen Ilkiiin modonii yiledвeriiin azaliin tasagta zokiko kemzee aвaa ygii вaisan tula, Dee-Ydiin aimagiin komiteediin namiin kaagca mөn aimagiin namiin koroodo ongodolgo sonoskoko.

3. Niudargan—вajaçuudiin azaluuta вөkөli өdөriin katuu daaвarita kuвi өkө вa tedenii kөdөlmөriin koinoos maşa narin kimgadal talвika tukai Medoviin niuuriin kariuucalgada duradkaka.

Niudargan вajaçuudta өgtөsөn katuu açalta ker gyiceze вaisan tukai Moziin koroonii daraganariin kural deere өdөr byri sonosozo вaika.

4. Nindargan вajaçuudiigi gurвan konogiin вolzorto, modonii вeledkeliin gazarta jaвuulka вa katuu açaltaa dyyrgeke jaвadalda kandaa ygii вaigçadiigi şyyke tasalka gazarta kaвaaduulka tukai aimaguudiin namiin koroo вa aimaduudiin gyicedkeke koroonuudta duradkaka.

5. Modo вeledkeliin gazaraa katuu açalta gyicedkeke jaвadalaas tatagalzaa вaisan niudargan вajan azaltanai kuuliin kemzee erke вişe aвka tulai mөrdөkө вolon şyyke tasalka brigaadiigi 3 konogiin вolzorto emkidkeze aimag aimaguudta gargakiigi Respyвligiin prokoroorto duradkana.

Yyn tukai kemzee aвasanaa ene 1931 onii Maartiin 17-nii өdөr moziin koroonii darganarta medeeceke josotoi.

6. Modonii вeledkeliin tөsөвiigi Apreeliin negenii өdөr kyrtel gyicedkeke jaвadaliigi kangakiin tula, tөsөвlөsөn вolzortoo tedeniigi gyicedkeke kuвin geegdesen tasarsan aimaguudta açaa çireke ujalgata jaвadaliigi jaвuulka.

Tөsөвiigi gyicedkeke jaвadaliigi kangaka kedii mori вa açaa çireke ujalgata jaвadal kaana jaвuulagdaka josotoi uçaraa tiime aimaguudiigi вatalka tukai Aradiin komisaarnariin zөвlөldө duradkaka. Өөsөniigөө sain duraar ujalga вolgon aвasan tөsөвөө gyicedkesen ygiitei, dunda çadaltan вolвol ene açaa çereke ujalgata jaвadalda oroko ygii josotoi.

7. Ugtamal tөsөвiin josoor yynii urida olson ujalgata tөsөвiigi ilyy gyicedkekiin zorilgoor kamtiin azaltan, ygiitei dunda çadalta arduudaas вrigaada вolzo, kadadaa garkiin tula вa tedenii dunda mөriicөө вa gaвşagaişalga metiigi deвzyylkiin tula niitiin kөdөlmөri jaвuulkaar aimaguudiin namiin koroonuudta duradkaka.

8. Buriaad ulasiin yiledвeriçenii eвlelyydiin zөвlөl, Komsomooliin moziin koroo, Gegeereliin keregiigi erkilke aradiin komisaarnariigi 3-n konogiin вolzorto modo otologçodiigi вolвosoroliin talaar kargalzaka вa niitiin ukuuuulan neвteryyleke kөdөlmөri jaвuulkiin tula tede modonii вeledkeliin gazaraa sojoliin вrigaada gargakaar ujalgalaka.

9. Ilkiiin вa Koriiin modonii yiledвeriiin azaliin tasaguudta çukala kereglel вolko өвөsө syriliigi 3-n konogiin вolzorto garza kyrgeke вa modonii вeledkelde kөdөlmөrilөgçediigi өвөsө kooloor koinogşodoo osoldol ygiigeer kangaka jaвadaliigi zasaka tukai Narkeviçi вa Ilijiin gegçedte daalgaka.

10. Modo вeledkeliin jaвuulga, niigem zuramiin mөriicөө вa gaвşagaişalga, niudargan вajan azaltanii katuu açaltaa ker dyyrgeze вaisan tukai sonin вeçegte yrgelze tolilan вiçekiigi soninii koroodo daalgaвa.

Tunkaglaka zyil.

Ulasiin negedkemel keвleliigi erkileke gazar вa soninii keltesiin zygees kaвariin kampaanida zoriuulan, enyyn tukai gaвşagai negen sariigi өngөrgөzө, erçemtei tygeeke gesen tariaaçanii вa kөdөө azaliin sonin sedkylyydees.

tuskai saişaagdasan zyilyyd.

Sonin вiçegyyd:	Zakika yne:							
	1 ziliin		6 sariin		3 sariin		1 sariin	
„Bezвooznik"	2	40	1	20	—	60	—	20
„Tariaaçadiin sonin .	1	10	—	60	—	30	—	—
„Kystaar вa Arteel" .	3	60	1	80	—	90	—	25
„Kamtiin azaliin tula" (Erku)	3	—	1	50	—	75	—	25
„B.-M. Praavda" . .	9	60	4	40	2	40	—	80
„Buriaad - Mongoliin Ynen"	3	60	1	80	—	90	—	30
„Praavda" (tөвiin) .	14	40	7	20	3	60	1	20
„Medee"	14	40	7	20	3	60	1	20
„Komsomoliin Praavda"	9	—	4	50	2	25	—	75
„Pioneeriin Praavda"	2	40	1	20	—	60	—	20
Sedkylyyd:								
„Gaвşagui tariaaçan" .	3	—	1	50	—	75	—	—
„Kamtiin azalta . . .	4	—	2	—	1	—	—	—
„Maliin tyykii edlel" .	6	—	3	—	1	50	—	—
„Kamtiin zygiin azaliin kereg"	4	—	2	—	1	—	—	—
„Socaliisam josonii tuulain azal"	4	—	2	—	1	—	—	—
„Aduunii azal, aduunii zavoodiin kereg kojor"	7	—	3	50	1	75	—	—
„Lion-konoplio" . . .	6	—	3	—	1	50	—	—
„Maşiiniigi kөdөө nutag"	5	—	2	50	1	25	—	—
„Miliaratiiвiin kereg"	8	—	4	—	2	—	—	—
„Synii azal"	4	—	2	—	1	—	—	—
„Tariaalangiin pronto deere"	12	—	6	—	3	—	—	—
„Socaliisam josonii urgaciigi kamgaalajaa" .	3	—	1	50	—	75	—	—
„MTSiin вaiguulalta" .	4	—	2	—	1	—	—	—
„Koninii azal"	5	—	2	50	1	25	—	—
„Bitirinaariin turşalga"	7	—	3	50	1	75	—	—
„Kөd.-azaliigi onisozoruulka zam" . . .	6	—	3	—	1	50	—	—
„Ceceglig ogorod kojor"	5	—	2	50	1	25	—	—
„Gakain azal" . . .	4	—	2	—	1	—	—	—
„RSFSRiin kөdөө azal"	6	—	3	—	1	50	—	—
„Kөd.-azaliin inpomaaziin deвter"	6	—	3	—	1	50	—	—
„Kөd.-Azaliin deвter"	3	—	1	50	—	75	—	—
„Kөd.-Az. вarilga" . .	5	—	2	50	1	25	—	—
„Yresenii kereg" . .	5	—	2	50	1	25	—	—
„Maliin azal"	8	—	4	—	2	—	—	—
„Soc. josonii şuвuunii azal"	5	—	2	50	1	25	—	—
„Soc. josonii maliin azal"	5	—	2	50	1	25	—	—
„Kөdөө-Azaliin sinedkel"	10	—	5	—	2	50	—	—
„Soc. josonii tariaanii faaвrig"	6	—	3	—	1	50	—	—
„Kөdөө-azaliin elegtrofikaaca"	5	—	2	50	1	25	—	—
„Eryyl kamtiin azaliin tula"	2	60	1	30	—	75	—	—
„Laapoti"	3	50	1	75	—	90	—	—
„Kөdөө вiçegçe" . .	2	80	1	45	—	75	—	—
„Traagtarça"	3	—	1	60	—	85	—	—
„Temeceliin çimeg" .	3	—	1	50	—	75	—	—
„Erdem вa şazan" . .	1	50	—	75	—	—	—	—
„Kөdөnii komuniista"	3	—	1	50	—	—	—	—

Soninii keltss OGIZ.

SONINIIGI ERKILEGÇE C.-Z. Dondoвiin.

г. Верхнеудинск, тип. Бургосиздата. Заказ №647. Тираж 8600 Бурлит №2